

K. L.

Zmarli członkowie : Ś. p. Franciszek Xawery Fierich (1860-1928) [nekrolog]

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 22, 113-115

1929

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ś. p. Franciszek Xawery Fierich.

(1860—1928)

Franciszek Xawery Fierich urodził się w 1860 r., jako syn Edwarda Fiericha, cywilisty, profesora Uniw. Jagiellońskiego. Wychowany w atmosferze prawniczej pracy naukowej, Franciszek Xawery Fierich wstąpił na drogę utorowaną przez rodzinną tradycję. Po ukończeniu Wydziału Prawa w r. 1883, w roku 1884 obejmuje obowiązki auskultanta sądowego, zaś w r. 1885 obowiązki adjunkta Sądu Krajowego. Na tem stanowisku pozostaje do września 1892 r. Jednocześnie — po studjach w Berlinie habilituje się w 1889 r. na Uniw. Krakowskim, poczem w roku 1892 zostaje mianowany profesorem nadzwyczajnym austriackiego procesu cywilnego, a w roku 1896 — tegoż przedmiotu profesorem zwyczajnym. W roku 1919 został powołany na stanowisko Prezydenta Komisji Kodyfikacyjnej R. P. Był członkiem Trybunału Kompetencyjnego, członkiem czynnym Akademii Umiejętności, wieloletnim członkiem Rady Miejskiej Krakowa, redaktorem Czasopisma prawniczego i ekonomicznego (Kraków) Kawalerem Krzyża Komandorskiego z gwiazdą „Polonia Restituta”.

Rozpoczął pracę naukową w dziedzinie prawa wekslowego, rozprawą: „Czy prawo żądania zabezpieczenia, względnie zapłaty w prawie wekslowem da się ze stanowiska prawnego i ekonomicznego uwzględnić” Lwów 1887 str. 9. Rozprawę tę przedstawił na I Zjeździe polskich prawników i ekonomistów.

Ten sam przedmiot rozwinął następnie w pracy: „O prawie żądania zabezpieczenia z powodu niepewnej płatności dłużnika głównego według ustawodawstwa wekslowego austriackiego” Kraków 1888 str. 175.

Echem studjów nad prawem wekslowem była wydana w 1907 r.

praca historyczna: „Prawo wekslowe w Polsce na podstawie konstytucyj sejmowych 1775, 1776, 1778, i 1780” Kraków str. 113. (odb. ze sprawozd. Ak. Um. tom XII).

Głównem jednak polem działalności naukowej oraz kodyfikacyjnej Fr. X. Fiericha był proces cywilny.

Ogłosił z tego działu drukiem:

„O władzy dyskrejonalnej sędziego w ustnem postępowaniu cywilnem, jako środka skupienia materiału procesowego,” Kraków 1891, str. 106; „O obecnem zadaniu sądów polubownych dla spraw cywilnych” Kraków 1892; „O spoczywaniu procesu cywilnego” (w Przegl. prawa i adm. 1895/6); „Próbnny proces trybunalski” (w Ref. Sąd. 1896). Rozprawa ogłoszona razem z Seidlem; „Wpływ nauki o stosunku procesowym na podstawy nowej procedury cywilnej austriackiej (Ref. Sądowa 1897); „O zastosowaniu nowych ustaw procesowych cywilnych pod względem miejsca i czasu” (w Przegl. pr. i admin. 1898); „Zakres działania sądów zwyczajnych w sprawach spornych górniczych” (Ref. Sąd. 1899); rozprawa ogłoszona razem z Bocheńskim.

W roku 1898 podjął Fierich razem z Balasitzem wydawnictwo „Nauka o sądach cywilnych i procedura cywilna”. I tom ukazał się w 1900 r. str. 446, tom II cz. 1. str. 179. Dzieło niedokończone, zakrojone na obszerny system austriackiego ustawodawstwa procesowego.

W roku 1900 wydał Fierich pracę „O bezwzględnej niewłaściwości sądów zwyczajnych na podstawie austriackiego ustawodawstwa” (Czasop. prawn. i ekonom.).

W roku 1903 wydał rozprawę „Interwencja uboczna w świetle teorii o stosunku procesowym. Studium procesowe na tle ustawod. austriackiego. Kraków str. 35.

W roku 1908 „Magistratury pojednawcze” (sądy pokoju — urzędy rozjemcze) w Czasop. prawn. i ekonom. t. IX.

W roku 1912 „Unzulässigkeit des Rechtsweges”.

W roku 1913 „Współczesne zadania sędziego cywilnego a kwestja organizacji sądów” (w Themis Polskiej).

W roku 1917 „Sąd trzeciej instancji i Najwyższy Sąd Sejmowy na tle całokształtu organizacji sądowej Rzeczypospolitej Krakowskiej”.

W r. 1919 drukuje Fierich „Rzut oka na najważniejsze zadania prac kodyfikacyjnych”.

W r. 1921/23 w wydawnictwie Kom. Kodyf. Rp. Polskiej publikuje projekt szeregu rozdziałów Polskiej Procedury Cywilnej z uzasadnieniem, a mianowicie: Strony i ich zastępcy; postępowanie przed sądami okręgowemi; postępowanie przed Sądem Najwyższym.

W roku 1924 drukuje w „Palestrze” referat „Projekt polskiej procedury cywilnej w oświetleniu nauki o stosunku procesowym”.

W roku 1925 w Przegl. pr. i admin.: „O upadku instancji z uwzględnieniem projektu polskiej proc. cyw.”

W roku 1926 w „Głosie Prawa“ rozprawę „Obligatoryjna odpowiedź na skargę“.

Pozatem Fierich ogłaszał glossy do wyroków Sądu Najw. oraz przegląd piśmiennictwa.

Ostatnie lata poświęcił niemal wyłącznie pracom nad polską procedurą cywilną. Jednak dzieła nie dokończył. Nagły zgon zastał go przy pracy. Zmarł 8 września 1928 r. na posterunku w biurze Kom. Kodyfikacyjnej.

Był typem subtelnego, wrażliwego i wyrozumiałego człowieka, otaczał serdeczną opieką młodzież uniwersytecką; ofiarował jej w Pławnej (pow. grzybowski) grunt pod dom wypoczynkowy, który stanął już po jego śmierci. Był godnym przedstawicielem nauki prawa. Był badaczem gruntownym, ostrożnym, ścisłym i przenikliwym. W pełnieniu powierzonych mu zadań był wykonawcą nie tylko obowiązkowym, ale i do poświęceń zdolnym. Siał zgodę i stwarzał dookoła siebie warunki harmonijnej współpracy; wobec autorytetu jego wiedzy i prawnego charakteru milkły drobne spory i walki.

K. L.